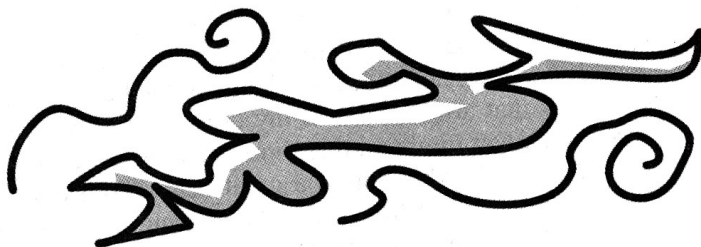

VINDENS VEI

Bakgrunnsstoff *Forkynneren 11*

Minnevers «Likeså lite som du vet i hvilken retning vinden blåser, eller hvordan knoklene dannes hos fosteret i mors liv, likeså lite kan du vite hvordan Gud som skaper alt, gjør sitt verk (Fork 11,5).

Ukeoversikt Oldtidens grekere trodde på skjebnen. Den var bestemt på forhånd av gudene, nok om det. Dette idealet kommer til uttrykk i Homers *Iliaden* der den store trojanske krigeren Hector sier til sin kone (som hadde tryglet ham om ikke å dra tilbake til krigen av frykt for at han skulle bli drept): «Ingen kan sende meg ned til Døden mot min skjebne. Og skjebnen? Ingen har sluppet unna den, hverken de feige eller de modige.» – *Iliad* (New York 1990), side 212.

Men det er ikke slik Bibelen ser det. Vi er ikke prisgitt en ubarmhjertig skjebne. Vi har ingen forutbestemt lagnad, annet enn én: evig liv med Jesus Kristus (*Ef 1,1-11*). Guds plan var at vi alle skulle vinne frem til frelsen i Jesus: Det var derfor Jesus døde for hele verden, uten unntak.

Når ikke alle blir frelst, viser dette at vår skjebne ikke er avgjort på forhånd. Vår fremtid er åpen. Vi kan velge, og våre valg bestem-

mer vår skjebne. Denne uken skal vi se på flere av Salomos visdomsord om de valgene vi har, til tross for at vi til tider fanges av begivenheter utenfor vår kontroll. Vi har kanskje ikke kontroll med begivenhetene, men ofte har vi kontroll over vår respons.

SØNDAG**Å kaste sitt brød**

Man har fundert over Forkynneren 11,1 i mange århundrer. Hva betyr ordene «Kast ditt brød på vannet?» Man er kommet med flere tolkninger. Den tradisjonelle går ut på at det dreier seg om godgjørenhet. «Velsignet blir den som er god mot andre, for han deler sitt brød med de fattige» (*Ordsp* 22,9). «At du deler ditt brød med dem som sulter, og lar hjemløse stakkarer komme i hus, at du sørger for klær når du ser en naken, og ikke svikter dine egne» (*Jes* 58,7). Dette virker svært så rimelig, især når man husker på hvor stor vekt Det gamle testamente legger på å hjelpe de fattige og nødstedte. Det ville være merkelig om en hel bok om praktisk visdom skulle forbigå et så viktig emne i taushet.

Les 5 Mos 15,7-11. Hva er budskapet i disse versene, og hvordan formulerer de det som kan være en annen måte å uttrykke budskapet i Forkynneren 11,1 på?

Man har også fundert en hel del over Forkynneren 11,2. Hva skal de to tallene bety? Ser vi det i sammenheng med verset foran og antar at det dreier seg om godgjørenhet, så later det til at man legger vekt på at vi skal gi rundhåndet. Det er så mange som trenger hjelp, og vi bør alle gjøre det vi kan for å hjelpe når anledningen byr seg.

Uansett hva den nøyaktige meningen måtte være, så er det et kristent prinsipp: å gi av vårt for å hjelpe andre som lider under den ondskapen som hersker på jorden. Bibelen oppfordrer oss til å hjelpe andre, især dem som trenger hjelp.

Til ettertanke **Hvordan ser du på dem som har det verre enn deg selv? Hvor villig er du til å dele av ditt (selv om det kanskje ikke er så mye) med dem som ikke er så heldige som du?**

MANDAG**Skyer, regn – og skjebnen**

Man finner omtrent like mange fortolkninger av Forkynneren 11,3.4 som det finnes fortolkere. Leser vi det som det står, så er det naturkreftene Salomo snakker om: Når en sky fylles med regn, pøser den det ut over jorden. Når et tre faller til bakken, blir det liggende der det falt. Men hva er poenget?

Hva finner vi i vers 4 som kan hjelpe oss til en bedre forståelse av det som foregår i vers 3?

Vers 3 taler om regn. Når det regner, hender det også at det blåser, og det hender at vinden velter trær. Alle disse kreftene er større og sterkere enn mennesket. Vi føler til tider at vi er hjelpeløse overfor elementene, men tenk da på hvor mye verre det må ha vært den gangen. Så det kan tenkes at Salomo er opptatt av hvordan vi takler begivenheter som, i likhet med naturen, er utenfor vår kontroll. Hvordan reagerer vi? Blir vi bare stående og se på og lar begivenhetene fare frem mot oss? Eller setter vi vår lit til Gud og hans kjærlighet til oss og forsøker å være tro mot våre oppgaver og forpliktelser til tross for slikt som vi ikke kan styre med?

Hva er noen av de tingene som vi mennesker utsettes for som faktisk er helt utenfor vår kontroll?

Riktignok finnes det krefter som er større enn oss, men ingenting her i verden er større enn Gud, han som opprettholder alt med sin kraft (*Hebr 1,3*). Ingen av de kreftene du nevnte i svaret ovenfor var utenfor Guds makt. Så uansett hvilke begivenheter som rammer oss, må vi huske at Gud er over og utenfor dem alle, han som skapte oss og elsker oss og har omsorg for oss. Vi er ikke prisgitt tilfeldighetenes sjansespill. Stormene kan komme, vinden kan hyle, og det kan synes som om vi ikke kan gjøre stort med disse begivenhetene. Men uansett hva som skjer, kan vi være tro mot Gud.

Til ettertanke Les Matteus 6,25-34. Hva er det Jesus sier her som passer inn i det dagens avsnitt lærer? Og enda viktigere: Hva sier han her som kan gi deg håp og tillit til Guds kjærlighet og omsorg for deg, samme hvordan du har det?

TIRSDAG

Vindens vei

«Likeså lite som du vet i hvilken retning vinden blåser, eller hvordan knoklene dannes hos fosteret i mors liv, likeså lite kan du vite hvordan Gud som skaper alt, gjør sitt verk» (Fork 11,5).

Dette neste verset passer godt inn i den tolkningen vi gav Forkynneren 11,3.4. Det er ikke så mye vi mennesker vet. Alt – fra vindens vei (ordet for «vind» er også det samme ordet som for «Ånd», og det kan jo føye en helt ny dimensjon til teksten) til helt grunnleggende ting i naturen, deriblant vår egen utvikling i livmoren – gir grunn til ærefrykt og forundring. Selv i vår

tid, når vi vet så mye om fosterets utvikling, er det mye vi ikke fatter.

Så her er noe som vi ikke bør glemme: Når så mye av Guds verk i naturen er langt utenfor vår fatteevne, hvorfor skulle det forholde seg annerledes med frelsesverket? I naturen kan vi lodde dybdene av Guds skaperkraft og genialitet. Selv de enkleste ting er fulle av mysterier som vitenskapen ikke kan forklare. Da er det vel ikke så merkelig at det skulle være sider ved Guds frelsesverk som også langt overgår vår forstand? (Se Rom 11,33-36).

Les Jesaja 55,6-13. Hva er budskapet her? Hvilket håp levnes vi? Hva har det å si for det vi leste i Forkynneren 11,5?

Og selv om Guds veier ikke er våre veier, og hans tanker ikke er våre tanker, så kan vi i det minste vite at hans tanker om oss er «fredstanker og ikke ulykkestanker. Jeg vil gi dere fremtid og håp» (Jer 29,11). Og denne fremtiden er et evig liv i en ny himmel og en ny jord, et liv uten lidelse, Satan, død og sorg. Det er dette vi venter på, det som er lovt, det målet Jesus hadde i tanke for hver enkelt av oss da han døde på korset.

Til ettertanke Lag en liste over de måtene du har opplevd det på, dette at Guds tanker om deg faktisk er fredstanker, og ikke ulykkestanker. Ta tid til å takke ham for det han har gjort for deg.

ONSDAG**Lys og mørke**

I hele Bibelen blir lys og mørke brukt som kontraster der lyset er det gode og mørket det onde.

Slå opp til tekstene nedenfor. Hva lærer de oss om kontrasten mellom lys og mørke? Jes 5,20; Luk 11,34; Apg 26,18; Rom 13,12; Ef 5,8; 1 Tess 5,5; 1 Pet 2,9; 1 Joh 1,5.

Mørket er i seg selv ikke noe, bare fravær av noe annet, i dette tilfellet lys. Hvis du står i et helt mørkt rom og ble spurt: «Hva ser du?» ville du svart: «Ingenting», eller du ville svart «Jeg ser stummende mørke.» Det er det samme.

Les Forkynneren 11,7.8 med dette i mente. Hva er det Salomo sier her?

Det er Gud som gir lys, sannhet, godhet, glede og håp. Mørket er fravær av alt dette, og i mørket kommer løgn, ondskap, lidelse og fortvilelse. Salomo sier at om Gud har velsignet ditt liv, så vil det alltid komme dager med mørke, smerte, lidelse og fortvilelse. Ingen slipper unna. Kanskje vil han bare si: Du må ikke bli selvgod. Det går kanskje bra nå, men hvem vet hva morgendagen vil bringe? Ikke at vi skal bekymre oss, men vi bør ikke ta Guds velsignelser for gitt. Vi bør takke og prise Gud for alt det gode vi har, for hvem vet hva som venter oss?

Til ettertanke Hva har vært forskjellen på dine mørke og lyse dager? Hva var det som gjorde dagene mørke? Hva kan du i praksis gjøre for å leve mer i det lyset som kommer fra Gud?

TORSDAG

Ungdomstiden

Les Forkynneren 11,9-10. Hva er det Salomo sier her? Hvilken spenning eller kontrast finner du i disse versene?

Tar Gud vekk med den ene hånden det som han gir oss med den andre? Gjør som du vil, men husk at Gud vil dømme deg for det til slutt? Er det dette teksten sier? En av oldtidens rabbinere sa at det var som når et barn får høre: «Du kan like gjerne synde, for du blir likevel straffet for alt sammen.»

Men som rabbineren utmerket godt visste: dette er jo ikke poenget med teksten. Nei, poenget synes å være at livet er en gave fra Gud, og fordi det er Gud som har gitt det, er det godt. Vi ble skapt for at vi skulle glede oss over livet, ha glede av kroppen og nyte det Gud har skapt. Især når vi er unge, når vi har krefter, ambisjoner og håp, skal vi glede oss.

Men «glede» er et relativt ord. Vi kan «glede» oss ved «å nyte synden en kort tid» (Hebr 11,25), eller vi kan glede oss i Herren: vi kan glede oss over de gavene Gud har gitt oss slik han vil de skal nytes. Altfor ofte blir unge mennesker overveldet av sin kraft og lidenskap og forledes til å bruke disse gavene fra Gud på en måte som vil føre ulykke over dem her og nå (se *Ordspråkene* 7), for ikke å snakke om at de en dag vil måtte gjøre rede for sine handlinger overfor Gud i dommen.

Hvordan bidrar Forkynneren 11,10 til å sette det han sier i vers 9 i perspektiv?

Igjen ser vi at hvis vi tar hele Skriften i betraktning, sier Salomo: Nyt de gavene Gud har gitt deg, men nyt dem som vel-signelser, ikke som synd og noe ondt, og ikke glem å se det i perspektiv, for en dag er ungdomstiden slutt, ja, hele livet tar faktisk slutt, og da vil du måtte stå til rette for ditt liv.

FREDAG**Videre studium**

Vitnesbyrd for menigheten, bind 1, side 81 (1T:272); *Vitnesbyrd for menigheten*, bind 2, side 405, 406 (TC6:271, 272); *Welfare Ministry*, side 178-187.

«Husk at du aldri når noen høyere standard enn den du setter for deg selv. Så sett da målet høyt, manøvrer deg oppover fremskrittsstigen i hele dens lengde, skritt for skritt, om det så skal koste deg den mest smertefulle anstrengelse. La ikke noe hindre deg. Skjebnen har ikke snørt sitt nett så fast omkring noe menneske at det behøver å hengi seg til hjelpeløshet og uvisshet. Vanskelige forhold bør skape bare en desto fastere beslutning om å vinne seier. Straks den første barriere er brukket ned, vil evnen og motet til å rykke lenger frem øke. Treng deg da besluttsomt videre i den riktige retning, så vil forholdene bli dine hjelpere, ikke bare hindringer på veien,» – *Ord som lever*, side 215, 216 (COL:331, 332)

«Enkelte mangler en fast karakter. De er som kitt som er blitt rullet til en kule og kan presses så det antar en hvilken som helst fasong. De har ingen bestemt form og fasthet, og tjener ingen praktisk nytte. Denne svakheten, ubesluttsomheten og mangelen på handlekraft må beseires. Det er noe urokkelig ved en sann kristen personlighet som ikke lar seg formes eller kue av motgang. Man må ha moralsk ryggrad, en redelighet som ikke kan

betvinges, hverken av smiger, bestikkelser eller skremsler.»
–*Testimonies for the Church*, bind 5, side 297.

- Spørsmål til drøftelse**
- 1. Hva gjør din menighet for å hjelpe dem som er i nød? Hva mer kan dere gjøre?**
 - 2. Snakk sammen om begivenheter i vår landsdel eller vårt land som er helt ute av kontroll, men som angår alle. Hvordan har dere reagert på disse begivenhetene? Hva har menigheten gjort? Hva kan dere gjøre for å hjelpe andre å klare seg bedre når det skjer ting som de ikke har kontroll over?**
 - 3. George Bernard Shaw sa engang: «Ungdomstiden er bortkastet på de unge.» Hva kan dere i gruppen gjøre for å hjelpe deres unge, som er så fulle av liv, kraft og glød, så de slipper å ta beslutninger som vil få negative følger for resten av livet? Hvilken praktisk hjelp kan dere gi dem så de går riktig vei?**